

Aan: de Gemeenteraad van de gemeente Westerveld,
Postbus 50,
7970 AB Havelte

Van: Stichting Bollenboos
Dwarsdrift 24
7981 AP Diever

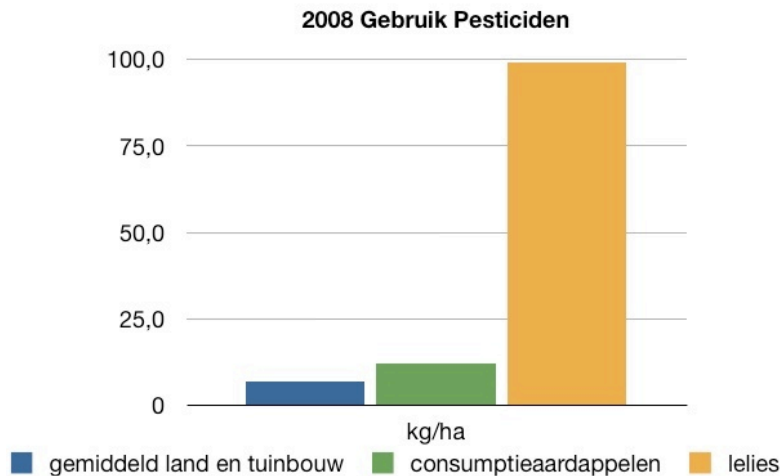
Betreft: Zienswijze ontwerp-bestemmingsplan buitengebied Westerveld

Datum: Diever, 6 juni 2011

Geachte Raad,

Deze zienswijze van Stichting Bollenboos heeft betrekking op het **ontwerp-bestemmingsplan buitengebied Westerveld** waarvan de ter inzagelegging op 28 april 2011 is gepubliceerd in 'Da's Mooi'.

Het is een goede zaak dat de gemeente Westerveld aan haar verplichting tegemoetkomt om in het bestemmingsplan buitengebied de verouderde bestemmingsplannen opnieuw te beschrijven. Daarbij maken we de volgende kanttekening: In het nieuwe bestemmingsplan is ten aanzien van de lelieteelt geen enkele beperking opgenomen. De lelieteelt (met een jaarlijkse omvang in Westerveld van gemiddeld 200 hectare) is een intensieve vorm van tuinbouw, waarbij zeer veel chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt. De schadelijke gevolgen voor mens en milieu van deze middelen zijn onvoldoende onderzocht, in het bijzonder geldt dit voor omwonenden van de betreffende akkers. In tegenstelling tot personen die met deze middelen werken, kunnen omwonenden zich niet door persoonlijke beschermingsmiddelen van blootstelling aan deze middelen vrijwaren. Bovendien hebben omwonenden geen inzicht in welke soort chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt en op welke momenten.

Bron: CBS

Het staat buiten kijf dat de lelieteelt vergeleken met de andere hier gangbare teelten zeer milieubelastend is. Bovendien is het geen uitzondering dat de lelieteelt plaatsvindt op zeer kwetsbare locaties zoals dit jaar:

- in het nationaal park Drents-Friese Wold,
- naast een basisschool C.B.S. de Fontein te Leggeloo,
- op de cultuurhistorische waardevolle essen,
- in de Maatschappij van Weldadigheid (beoogd Unesco werelderfgoed)
- in een waterwingebied nabij Leggeloo

Wij willen u er graag aan herinneren dat u met de Kadernota in de hand de mogelijkheid heeft onder andere het natuurgebied van deze teelt verschoond te laten blijven.

Stichting Bollenboos wil in deze zienswijze graag enkele voorstellen doen, waarmee de intensieve lelieteelt in ieder geval niet meer wordt toegestaan op de kwetsbaarste gebieden en in nabijheid van kwetsbare bevolkingsgroepen zoals schoolkinderen.

Intensieve lelieteelt in kwetsbare gebieden

- Nationale parken

“In de Kadernota zijn de algemene uitgangspunten voor ontwikkelingen in het buitengebied van de gemeente Westerveld opgenomen. Belangrijk onderdeel van de nota is een ontwikkelingskaart aan de hand waarvan nieuwe ontwikkelingen worden getoetst.

De drie ontwikkelingsgebieden geven de gewenste richting voor ontwikkelingen aan. De gebieden zijn op basis van het bestaande grondgebruik en het vastgelegde beleid in grote eenheden globaal begrensd en gelden als vertrekpunt. De gewenste ontwikkelingsrichting van de drie ontwikkelingsgebieden staan in het kader aangegeven.” (Kadernota buitengebied Westerveld)

Momenteel is het zo dat er in de gebieden met als richtlijn ‘ontwikkeling natuur en recreatie’, (natuurgebieden en de nationale parken), intensieve lelieteelt plaatsvindt, terwijl daar natuurwaarden en/of recreatieve waarde op de eerste plaats zouden moeten staan, die de bestaande natuurwaarden van het hele gebied niet mogen aantasten.

Middelen die in de lelieteelt gebruikt worden, zijn bijvoorbeeld zeer schadelijk voor de bijenstand. Daarbij wordt er zeer veel grondwater gebruikt voor deze teelt, terwijl grote delen van deze gebieden zijn aangemerkt als ernstig verdroogd. Hier wordt niet op gehandhaafd, terwijl er duidelijk in strijd met de kadernota wordt gehandeld en deze gang van zaken zich bovendien niet verstaat met de richting die de gemeente voor deze gebieden gekozen heeft.

Voorstel: In de kwetsbare natuurgebieden, aangegeven in het groen in de Kadernota, wordt intensieve lelieteelt niet toegestaan, aangezien deze in strijd is met de gewenste richting die de gemeente aan ontwikkelingen daarvoor ogen staat. Dit vraagt een goed werkbaar handhavingsbeleid.

- Waterwingebieden

Waterwinning en grondwaterbeschermingsgebieden

“Het waterwingebied is het gebied waar grondwater wordt gewonnen om vervolgens gezuiverd als ons drinkwater te dienen. In deze gebieden zijn de zogenaamde winputten gelegen. Het gebied is voorbehouden voor activiteiten van het waterleidingbedrijf en andere activiteiten zijn in principe verboden.

Rondom het waterwingebied ligt het grondwaterbeschermingsgebied. Binnen dit gebied gelden beperkingen voor het oprichten van bepaalde bedrijven en het uitvoeren van bepaalde activiteiten. Hiermee wordt beoogd om activiteiten of bedrijven die een mogelijke bedreiging kunnen vormen voor de kwaliteit van het grondwater, uit het gebied te weren.” (zie ook: POPll)

Momenteel ligt er een perceel met lelieteelt in het waterwingebied bij Leggeloo. Bollenboos voerde gesprekken met het waterleidingbedrijf waaruit naar voren kwam dat mogelijke belasting van het drinkwater door chemische bestrijdingsmiddelen de waterleidingmaatschappij zorgen baart. De gemeente behoudt zich tot dusverre niet het recht voor de grondwaterbeschermingsgebieden te beschermen. Zij handelt daarmee niet overeenkomstig de lijn die de provincie voorstaat: activiteiten die een bedreiging vormen te weren uit deze gebieden.

Als voorbeeld: intensieve veehouderij krijgt op provinciaal niveau wel een beperkte ruimte toebedeeld om zich te vestigen. Ook wordt bij dergelijke vestiging zelfs in zone I rekening gehouden met de bescherming van de waterkwaliteit, gezien de vervuiling die intensieve bedrijven kunnen opleveren voor de waterkwaliteit. Het is daarom des te opmerkelijker dat de intensieve tuinbouw dergelijke beperkingen niet krijgt opgelegd in het gemeentelijk bestemmingsplan. Zodoende ontstaat een risico voor de gezondheid van de inwoners van de gemeente Westerveld.

Voorstel: zoals de intensieve veehouderij in de kwetsbare zones 3 en 4 bij de provincie simpelweg niet mogelijk is, pleiten wij ervoor om in het bestemmingsplan buitengebied een dergelijke bepaling op te nemen voor de intensieve lelieteelt: deze wordt niet in waterwingebieden, of de omliggende inrijgebieden toegestaan. Niet alleen beschermt men zo de gezondheid van de inwoners van Westerveld, ook de zuivering van het drinkwater is minder ingrijpend en dus goedkoper.

- Nabij scholen

Op Europees niveau wordt gewerkt aan een Risk Assessment Model dat expliciet het bijzondere gevaar dat kinderen lopen bij blootstelling aan bestrijdingsmiddelen weegt (BROWSE-project). Dat betekent dat algemeen wordt aangenomen in wetenschappelijke kring dat kinderen (ook ongeboren kinderen) op een afwijkende manier reageren op blootstelling aan bestrijdingsmiddelen. Volgens verschillende vooraanstaande toxicologen en kinderartsen wordt gewezen op de gevaren. In een uitzending van *Uitgesproken VARA* van januari 2011 raadt toxicoloog dr. Martin van den Berg jonge gezinnen af te gaan wonen in de nabijheid van bollenvelden. Kinderen laten schoolgaan in de buurt van bollenvelden is daarmee evenmin raadzaam, aangezien zij daar een substantieel deel van de dag doorbrengen. Het is van het grootste belang dat geen lelieteelt naast scholen plaatsvindt. Het bestemmingsplan is het instrument bij uitstek om zo'n beschermende maatregel door te voeren.

Voorstel is om de lelieteelt, te weren binnen een cirkel van 500 meter rond een school.

Ook zou vanwege mogelijke gezondheidsrisico's voor omwonenden in het bestemmingsplan een minimale afstand tussen woonhuizen en bollenvelden kunnen worden opgenomen. Een dergelijk spuitvrije zone zou 20 tot 50 meter kunnen bedragen.

- Beschermde cultuurhistorische landschappen

In hoofdstuk 64.1. *Bestemmingsomschrijving* staat geschreven:

“De voor 'Waarde - Cultuurhistorie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

- *het behoud en de bescherming van de archeologisch en cultuurhistorisch waardevolle essen.*

Onder 64.3. *Specifieke gebruiksregels* wordt beschreven:

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend:

- *het aanbrengen en/of veroorzaken van veranderingen in de hoogte van een es, zoals die bestond ten tijde van de ter inzagelegging van het ontwerpplan, als gevolg van het gebruik van de gronden.”*

De teelt van leliebollen is ernstig in strijd met het gebruik van de esgronden. Door de teeltmethode van de leliebol, waarbij tijdens het rooien grote hoeveelheden grond worden meegeroid, raken de cultuurhistorisch waardevolle essen ernstig beschadigd. Sterker nog, de essen worden aangetast in hun kernkwaliteiten namelijk dat ze ondermeer reliëfrijk zijn (hfst 3.1). Dit komt niet overeen met het hoofduitgangspunt van het bestemmingsplan buitengebied, nl. Het behoud en waar mogelijk versterking van de karakteristieke ruimtelijke inrichting en de structuurbepalende elementen van de verschillende landschapstypen (hst 6.4) Archeologische vindplaatsen worden vernield en bij het terugbrengen van de gronden worden vaak de diepere delen van de es volgestort om de essen te egaliseren.

Eenzelfde argument als voor het weren van de lelieteelt van de cultuurhistorische waardevolle essen geldt ook voor het weren van de lelieteelt uit de beekdalen: de teelt is ernstig in strijd met de kernkwaliteit reliëf ook in de beekdalen. En ook hier wordt behoud en versterking van het bestaande ernstig bedreigd door de intensieve bollenteelt.

Voorstel is om de lelieteelt van de cultuurhistorisch waardevolle essen en uit de beekdalen te weren, gezien de zeer negatieve gevolgen die deze teelt voor behoud en bescherming van de essen met zich meebrengt. De lelieteelt is in strijd met de kernkwaliteit van de es en het beekdal: behoud van het reliëf. Bovendien beschadigt deze teelt mogelijke archeologische vindplaatsen onherstelbaar.

Als leidraad zou de beoordeling van de provincie betreffende de meest waardevolle essen kunnen worden aangehouden, om die in ieder geval te vrijwaren van de lelieteelt die in feite een zeer intensieve tuinbouwteelt is.

- Maatschappij van Weldadigheid

Hoewel het bestemmingsplan buitengebied niet geldt voor het gebied van de Maatschappij van Weldadigheid, is het zo dat op het grondgebied van de Maatschappij bijzonder veel lelieteelt plaatsvindt. Ook hier geldt dat het behoud van de cultuurhistorisch waardevolle grond ernstig wordt bedreigd door de teeltmethode die in de lelieteelt wordt toegepast.

Het is zeer waarschijnlijk dat deze teelt reeds onherstelbare schade heeft toegebracht aan waardevolle archeologische vindplaatsen in de Maatschappij. Derhalve zou een passage over de te behouden waarden van dit gebied toch op zijn plaats zijn. Het weren van lelieteelt is daarbij van cruciaal belang.

- Spoelplaatsen

De omgang met de lelieteelt wordt in het bestemmingsplan buitengebied Westerveld terecht vergeleken met houding ten aanzien van glastuinbouw. Voor beide bedrijfstakken geldt dat ze is toegestaan, maar dat de activiteiten gebonden zijn aan het bouwblok. Dit is een gunstige ontwikkeling waarop degelijk moet worden gehandhaafd.

Nieuwbouw van kassen in het buitengebied wordt uitgesloten. De spoelplaatsen van de lelieteelt echter mogen met gemotiveerde uitzondering wèl in het buitengebied worden gebouwd, buiten het bouwblok. Ook komt de uitzonderingspositie van de aanleg van een spoelplaats buiten het bouwblok niet overeen met de insteek van het bestemmingsplan om, volgens de SER-ladder, bij nieuwe agrarische bedrijven eerst te bekijken of bestaande agrarische bedrijven beschikbaar zijn voor hergebruik

Bollenboos ziet hoegenaamd geen reden om voor de lelieteelt een uitzondering in te bouwen op dit heldere beleid.

Voorstel: aangezien er al voldoende mogelijkheden worden geboden om spoelplaatsen aan bestaande kavels te koppelen, is het voorstel de laatste zin bij het hoofdstuk lelieteelt (6.6.11) weg te halen, alsook de regels die de uitzondering (3.6.d en 4.6.d) beschrijven. De omgang van de intensieve tuinbouw, in zowel de kas als de volle grond, wordt dan gelijk behandeld.

Wij vertrouwen erop met deze zienswijze verdere motivatie geboden te hebben om de natuur- en landbouwgebieden en de (kwetsbare) inwoners van deze prachtige gemeente te verschonen van de gevolgen van de lelieteelt, waar deze buitenproportioneel belastend zijn.

Hoogachtend,

Bram Verhave,
Secretaris Stichting Bollenboos,

Namens stichting Bollenboos